

Dendrokronologisk undersøgelse af træ fra Østergård, Haderslev amt

af
Orla Hylleberg Eriksen

HADERSLEV AMT

Østergård
20.04.02 Bevtoft sogn
Haderslev Museum ved Anne Birgitte Sørensen.
Undersøgt af Orla Hylleberg Eriksen.
NNU j.nr. A7734

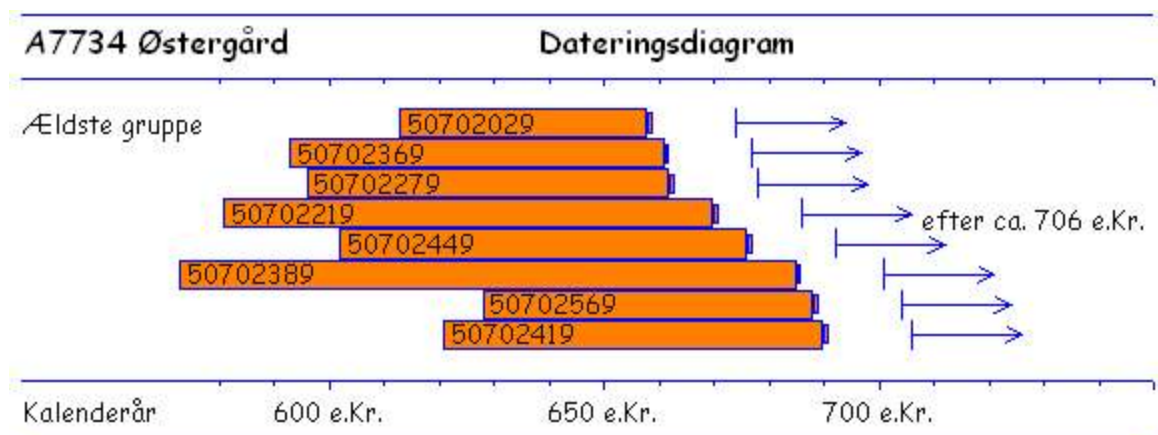
Cfr. endvidere tidligere undersøgelser: NNU rapport 24, 1999 og NNU rapportblad OHE 2, 1999.

Træ fra udgravning
62 prøver af *Quercus sp.*, eg, er undersøgt. 50 prøver er dateret. 2 af prøverne har splintved bevaret, heraf har 1 barkring - sommerfældning.

Undersøgelsen viser, at de daterede prøver kan deles op i tre grupper med hensyn til datering.

Ældste gruppe

Består af 8 prøver (50702029, 50702219, 50702279, 50702369, 50702389, 50702419, 50702449 og 50702569). Ingen af prøverne har splintved bevaret. Kurverne fra prøverne er sammenregnet til en middelkurve (50702M01) på 118 år, som dækker perioden 596-689. Yngste bevarede årring er dannet i 691 e. Kr. (50702419). Efter tillæg for manglende splintved, kan det beregnes, at træet, som prøven stammer fra, er fældet *efter* ca. 706 e. Kr.

Hovedgruppe

Består af 40 prøver (50702019, 50702039, 50702049, 50702059, 50702069, 50702079, 50702089, 50702099, 50702109, 50702129, 50702139, 50702149, 50702159, 50702169, 50702189, 50702199, 50702209, 50702229, 50702239, 50702249, 50702269, 50702289, 50702319, 50702359, 50702379, 50702399, 50702409, 50702429, 50702439, 50702459, 50702469, 50702479, 50702489, 50702499, 50702509, 50702519, 50702559, 50702589, 50702609 og 50702629).

Af disse passer 2 par kurver så godt sammen, at de formentlig stammer fra det samme træ, henholdsvis. Disse er sammenregnet til to trækurver (5070T001 og 5070T002 er henholdsvis sammenregnet af 50702079 + 50702189 og 50702499 + 50702519).

Kurverne fra prøverne i denne gruppe er sammenregnet til en middelkurve (50702M07) på 187 år, som dækker perioden 962-1112.

Målinger fra tidligere undersøgte prøver fra samme lokalitet er inddraget i undersøgelsen cfr.

1) NNU rapport 24, 1999 (50700019, 50700029, 50700039, 50700049, 50700059, 50700069, 50700079, 50700089, 50700099, 50700109, 50700119, 50700139, 50700149, 50700159, 50700169, 50700179, 50700189, 50700199, 50700209, 50700229, 50700239, 50700249, 50700259, 50700269, 50700279, 50700289, 50700299, 50700309 og 50700319).

2) NNU rapportblad OHE 2, 1999 (50701019, 50701029 og 50701039).

Alle kurverne fra hovedgruppen (nærværende undersøgelse samt 1999 undersøgelserne) er sammenregnet til en middelkurve (5070M012) på 202år, som dækker perioden 911-1112. I alt er der splintved på 4 af prøverne i denne gruppe.

Yngste bevarede årring er dannet i 1113 e. Kr. (50702069). Efter tillæg for manglende splintved, kan det beregnes, at træet, som prøven stammer fra, er fældet ca. 1113 e. Kr.

Yngste gruppe

Består af to prøver (50702119 og 50702349), som kun har kerneved bevaret. Kurverne fra prøverne er sammenregnet til en middelkurve (50702M11) på 55 år, som dækker perioden 1644-1698. Yngste bevarede årring er dannet i 1698. Efter tillæg for manglende splintved, kan det beregnes, at træet, som prøven stammer fra, er fældet *efter* ca. 1720 e.Kr.

A7734 Østergård HAM 3116, Haderslev amt - synkroniseringer med referencekurver				
	50702M01	50702M07	50702M11	5070M012
Sjælland, 2X900001	\	7.76	3.33	10.20
Sønderjylland, 9M100023	\	\	6.07	\
Jylland/Fyn, 9M456781	8.20	11.02	4.89	12.54
Slesvig-Holsten, DM100003	6.94	6.64	3.89	9.24
Lübeck, DM100008	4.45	-	5.02	-
Skåne og Blekinge, SM000005	\	\	3.34	\

Splintstatistik: ca. 20 -5+10 år.

Kasserede prøver

Prøve nr. 17235 - ikke egnet til dendrokronologisk undersøgelse
- kasseret.

Prøve nr. 17364 - (ikke eg) ikke egnet til dendrokronologisk
undersøgelse - ej heller konservering - kasseret.

Prøve nr. 17383 - (ikke eg) ikke egnet til dendrokronologisk
undersøgelse - kasseret.

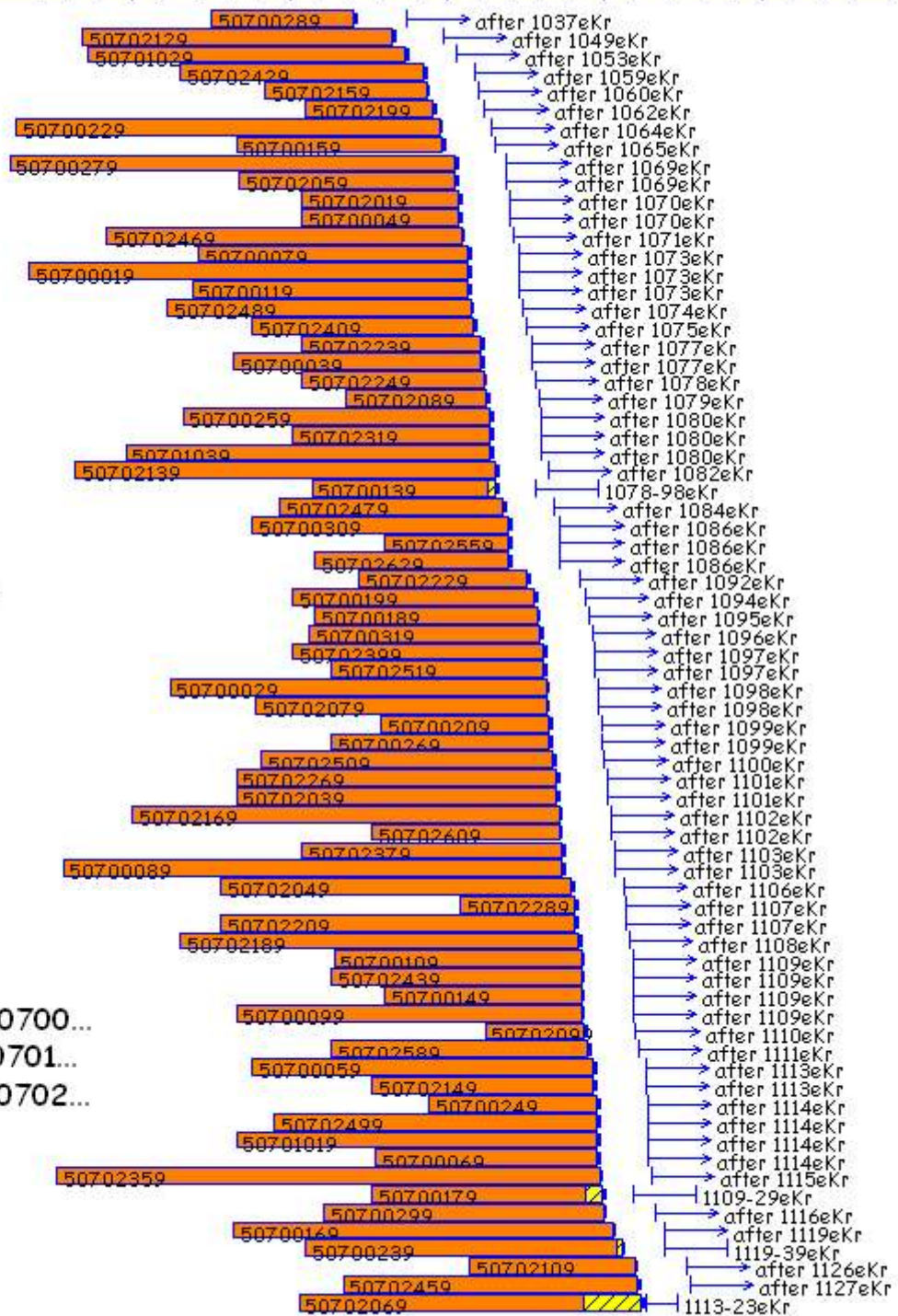
A7734 Østergård

Dateringsdiagram - 72 prøver

Hovedgruppe

Prøver fra forskellige
Undersøgelser

Første undersøgelse 50700...
Anden undersøgelse 50701...
Tredie undersøgelse 50702...

Kalenderår

950 e.Kr.

1050 e.Kr.

1150 e.Kr.

A7734 Østergård HAM 3116, Haderslev amt - Katalog (prøver målt september - oktober 2005)								
Unders nr.	Beskrivelse	År	Marv	Splint	Slutring	Synkron position	Datering	Bem.
50702019	17366	51	1-2 cm	nej	H1	1004-1054	efter ca. 1074	
50702029	17687	46	?	nej	H1	613-658	efter ca. 678	
50702039	17846	103	5-10 cm	nej	H1	983-1085	efter ca. 1105	
50702049	17234	113	>10 cm	nej	H1	978-1090	efter ca. 1110	
50702059	17373	70	>10 cm	nej	H1	984-1053	efter ca. 1073	
50702069	17814	110	5-6 cm	19 år	S1	1003-1112	ca. 1113-23	
50702079	17828	94	5-6 cm	nej	H1	989-1082	efter ca. 1102	
50702089	14891	46	>10 cm	nej	H1	1018-1063	efter ca. 1083	
50702099	17830	33	5-6 cm	nej	H1	1062-1094	efter ca. 1114	
50702109	17243	54	>10 cm	nej	H1	1057-1110	efter ca. 1130	
50702119	17135	36	<1 cm	nej	H1	1644-1679	efter ca. 1699	
50702129	17233	100	5-6 cm	nej	H1	934-1033	efter ca. 1053	
50702139	17683	135	5-6 cm	nej	H1	932-1066	efter ca. 1086	
50702149	17808	72	5-6 cm	nej	H1	1026-1097	efter ca. 1117	
50702159	17198	53	>10 cm	nej	H1	992-1044	efter ca. 1064	
50702169	17803	137	>10 cm	nej	H1	950-1086	efter ca. 1106	
50702179	17817	30	>10 cm	nej	H1		ikke dateret	
50702189	17845	128	2-3 cm	nej	H1	965-1092	efter ca. 1112	
50702199	17237	42	?	nej	H1	1005-1046	efter ca. 1066	
50702209	17244	114	5-6 cm	nej	H1	978-1091	efter ca. 1111	
50702219	17692	90	5-6 cm	nej	H1	581-670	efter ca. 690	
50702229	17382	55	5-6 cm	nej	H1	1022-1076	efter ca. 1096	
50702239	17847	58	>10 cm	nej	H1	1004-1061	efter ca. 1081	
50702249	17369	59	>10 cm	nej	H1	1004-1062	efter ca. 1082	
50702259	17378	33	>10 cm	nej	H1		ikke dateret	
50702269	17829	103	5-6 cm	nej	H1	983-1085	efter ca. 1105	
50702279	17686	67	>10 cm	nej	H1	596-662	efter ca. 682	
50702289	17853	38	1-2 cm	nej	H1	1054-1091	efter ca. 1111	
50702299	17699	108	>10 cm	nej	H1		ikke dateret	
50702309	17864	125	>10 cm	nej	H1		ikke dateret	
50702319	17386	64	5-6 cm	nej	H1	1001-1064	efter ca. 1084	
50702329	17885	115	>10 cm	nej	H1		ikke dateret	
50702339	17831	58	ja	nej	H1		ikke dateret	
50702349	17368	37	>10 cm	nej	H1	1662-1698	efter ca. 1718	
50702359	17799	174	5-6 cm	nej	H1	926-1099	efter ca. 1119	
50702369	17690	69	>10 cm	nej	H1	593-661	efter ca. 681	
50702379	17242	84	>10 cm	nej	H1	1004-1087	efter ca. 1107	
50702389	17693	113	5-6 cm	nej	H1	573-685	efter ca. 705	
50702399	17684	81	1 cm	nej	H1	1001-1081	efter ca. 1101	
50702409	17685	72	ja	nej	H1	988-1059	efter ca. 1079	

Tegnforklaring: B - bark. W - waldkante (barkring). vf - vinterfældning. sf - sommerfældning. Hx - Heartwood (kerneved) x = antal. Sx - Sapwood (splintved) x = antal. Hx og Sx angiver årringe, som ikke er inkluderet i rubrikkerne År og Splint. H/S angiver Heartwood/Sapwood grænse.
! 5 årrig cyclus i årringforløbet (formentlig oldenborreangreb). * usikker måling med områder med meget smalle årringe.

A7734 Østergård HAM 3116, Haderslev amt - Katalog (prøver målt september - oktober 2005)								
Unders nr.	Beskrivelse	År	Marv	Splint	Slutring	Synkron position	Datering	Bem.
50702419	17694	70	5-6 cm	nej	H1	621-690	efter ca. 710	
50702429	17836	79	>10 cm	nej	H1	965-1043	efter ca. 1063	
50702439	28827	81	5-6 cm	nej	H1	1013-1093	efter ca. 1113	
50702449	17691	75	5-6 cm	nej	H1	602-676	efter ca. 696	
50702459	17399	95	5-6 cm	nej	H1	1017-1111	efter ca. 1131	
50702469	17812	114	5-6 cm	nej	H1	942-1055	efter ca. 1075	
50702479	17825	72	5-6 cm	nej	H1	997-1068	efter ca. 1068	
50702489	17370	94	5-6 cm	nej	H1	961-1058	efter ca. 1078	
50702499	17821	104	>10 cm	nej	H1	995-1098	efter ca. 1118	
50702509	17134	94	>10 cm	nej	H1	991-1084	efter ca. 1104	
50702519	17833	69	>10 cm	nej	H1	1013-1081	efter ca. 1101	
50702529	17837	28	>10 cm	nej	H1		ikke dateret	
50702539	17698	76	ja	nej	H1		ikke dateret	
50702549	17362	30	>10 cm	23 år	S1 W sf		ikke dateret	
50702559	17371	41	5-6 cm	nej	H1	1030-1070	efter ca. 1090	
50702569	17688	61	>10 cm	nej	H1	628-688	efter ca. 708	
50702579	17376	36	>10 cm	nej	H1		ikke dateret	
50702589	17228	83	>10 cm	nej	H1	1013-1095	efter ca. 1115	
50702599	17819	27	1-2 cm	nej	H1		ikke dateret	
50702609	17848	61	>10 cm	nej	H1	1026-1086	efter ca. 1106	
50702619	17801	34	ja	nej	H1		ikke dateret	
50702629	17238	63	5-6 cm	nej	H1	1008-1070	efter ca. 1090	

Tegnforklaring: B - bark. W - waldkante (barkring). vf - vinterfældning. sf - sommerfældning. Hx - Heartwood (kerneved) x = antal. Sx - Sapwood (splintved) x = antal. Hx og Sx angiver årringe, som ikke er inkluderet i rubrikkerne År og Splint. H/S angiver Heartwood/Sapwood grænse.
! 5 årrig cyclus i årringforløbet (formentlig oldenborreangreb). * usikker måling med områder med meget smalle årringe.

Publicering:

Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes evt. med henvisning til denne rapport.